

Al zou de vijgeboom Lessen van Habakuk

DE TEKST UIT HABAKUK 3:17-19 IS EEN VEEL GECITEERD GEDEELTE EN IS VOOR VEEL GELOVIGEN, IN ALLE TIJDEN, EEN BRON VAN TROOST EN BEMOEDIGING GEWEEST. MAAR THEORIE EN PRAKTIJK KUNNEN VAAK VER UIT ELKAAR LIGGEN, TOCH? HET IS OOK NIET ZO DAT HABAKUK, ALS HIJ OM ZICH HEEN KEEK, ONMIDDELIJK STOND TE JUICHEN OVER HETGEEN HIJ ZAG. NEEN, HIJ HAD VRAGEN, VEEL VRAGEN EN ZOCHT NAAR ANTWOORDEN. DE BETEKENIS VAN HABAKUKS' NAAM KAN OMARMING BETEKENEN, ANDEREN DENKEN DAT HET MEER IS DAN EEN OMARMING EN DENKEN EERDER AAN 'WORSTELING'. HABAKUK 'WORSTELDE' MET LEVENSVRAGEN WAARMEE OOK WIJ KUNNEN WORSTELEN! HIJ WORSTELDE ZOALS JAKOB WORSTELDE MET EEN MAN OM EEN ZEGEN (GEN. 32:22). PAS TOEN HABAKUK DE ANTWOORDEN OP ZIJN VRAGEN KREEG WAS HIJ IN STAAT OM TE ZEGGEN 'NOCHTANS ZAL IK JUICHEN IN DE HEER!' WILLEN WE EENS NAGAAN WAT HABAKUK'S VRAGEN INHIELDEN EN WELKE ANTWOORDEN HIJ KREEG EN TENSLOTTE WAT DAT MET HEM DEED?

Vragen

Habakuk begint zijn boek met het stellen van twee eeuwenoude vragen: hoelang en waarom (Hab. 1:2, 3)? Waarom overkomen ons bepaalde zaken en waarom duurt het zolang voordat er een eind aan komt? Vragen die ook wij wellicht regelmatig hebben als we God niet meer kunnen volgen in bepaalde gebeurtenissen. De situatie waarin Habakuk en het volk Israël zich bevonden, gaven dan ook wel aanleiding voor vragen want ze bevonden zich in een moeilijk parket.

Het eerste 'waarom' is tamelijk gemakkelijk te beantwoorden en het mag ons misschien verbazen dat Habakuk daar geen antwoord op had. In Deuteronomium 28 lezen we dat Gods zegen voorwaardelijk was en afhankelijk van het al dan niet onderhouden van Zijn geboden. Als we Habakuk mogen plaatsen in de tijd van de opkomst van de Chaldeeën - ook wel Babyloniërs genoemd - dan weten we dat er voor het volk geen herstel meer mogelijk was vanwege hun houding

niet bloeien

• door Gerard Westerman

ten opzichte van Gods profeten (2Kon. 36:15-17). Ze zouden oogsten wat ze hadden gezaaid en vielen nu onder Gods tuchtigende hand, want ze hadden te maken met een heilige God 'die te rein van ogen is om het kwaad te zien, en die het onrecht niet kan aanschouwen' (Hab. 1:12, 13). Daartoe verwekte God de Chaldeeën: 'want tot een oordeel hebt Gij hem gesteld, en, o Rots! om te tuchtigen hebt Gij hem bestemd', aldus Habakuk 1:12 (vgl. Jes. 44:28, 45:1). Dan wordt ook de

tekst in Habakuk 1:5 zinvol: 'Ziet onder de heidenen en let op, en verbaast u, ontzet u, want Ik doe een werk in uw dagen, dat gij niet zoudt geloven, wanneer het verteld wordt'. God was wel aan het werk maar wij merken het niet altijd op, want 'Gods wegen zijn ondoorgrondelijk en onnaspeurlijk zijn wegen!' (Rom. 11:33). Het werk van God was gericht op het herstel van het volk Israël, want 'wie de Heer liefheeft, tuchtigt Hij' (Hab. 3:13, Hebr. 12:6).

Het tweede ‘waarom’ in het eerste hoofdstuk ligt dan ook in het verlengde van het eerste. We worden geconfronteerd met de vraag ‘waarom God de trouwelozen aanschouwt en zwijgt, als de goddeloze verslindt hem die rechtvaardiger is dan hij’ (Hab. 1:13). Een vraag waarbij we denken aan Psalm 37 en 73, waar we dezelfde gedachte tegenkomen van het raadsel van de voorspoed van de goddelozen. Daar komt de psalmist tot de ontdekking dat het allemaal helder wordt wanneer hij in Gods heiligdom ingaat en op hun einde let, of met andere woorden totdat hij de dingen leert zien zoals God ze ziet (Ps. 73:16).

Antwoorden

In het tweede hoofdstuk zien we Habakuk op zijn wachttorenen staan en uitzien naar wat de Heer tot hem spreken zal: ‘Ik wil gaan staan op mijn wachttorenen en mij stellen op de wal, ik wil uitzien naar wat Hij tot mij spreken zal, en wat ik moet antwoorden op mijn klacht. Toen antwoordde de HERE mij: Schrijf het gezicht op en zet het duidelijk op tafelen, opdat men het in het voorbijlopen zal kunnen lezen. Want wel wacht het gezicht nog tot de bestemde tijd, maar het spoedt zich zonder falen naar het einde; als het vertoeft, verbeid het, want komen zal het gewis; uitblijven zal het niet’ (Hab. 2:1-3). In het vervolg van dit hoofdstuk krijgt Habakuk de voor hem zo belangrijke antwoorden op zijn vragen, het zijn er maar liefst drie.

Ten eerste moest hij de les leren dat ‘de rechtvaardige door geloof zal leven’ (Hab. 2:4). Deze zeer belangrijke tekst komen we in het Nieuwe Testament drie keer tegen. In de brief aan de Romeinen 1:17 en Galaten 3:11 ligt de nadruk op de rechtvaardiging van de zondaar. De mens kan door een persoonlijk geloof in het volbrachte werk van de Heer Jezus op het kruis van Golgotha rechtvaardig verklaard worden. In de brief aan de Hebreeënen 10:38 ligt de nadruk meer op het volharden in het geloof in tijden van vervolging. Hier, in Habakuk 2:4, gaat het erom dat Habakuk moet leren te vertrouwen op God ook al begrijpt hij Hem niet en kan hij Hem niet volgen in zijn handelen. “Vragend moet ik hier vaak gaan, boven zal ik het eens verstaan!” Echt geloof betekent op God te vertrouwen ongeacht onze gevoelens in ons, de omstandigheden rondom ons, of de consequenties voor ons!

Ten tweede moest Habakuk leren dat er hoop is voor de toekomst ‘want de aarde zal vol worden van de kennis van des

Heren heerlijkheid’ (Hab. 2:14). Uiteindelijk is er hoop voor Israël, ook al heeft het alle schijn tegen. ‘Uw koninkrijk kome’, zal eenmaal in vervulling gaan. ‘De volkeren vermoeien zich, en de natiën matten zich af voor niets, want zij kennen de gedachten des Heren niet en verstaan zijn raadslag niet, dat Hij hen verzamelt als schoven op de dorsvloer’ (Hab. 2:13, Micha 4:12). Maar eenmaal zal die tijd aanbreken waaraan de profeten van het Oude Testament zo vaak herinnerd hebben. Maar dat is nog een lange weg, Israël is op weg naar zijn rust (Jer. 31:2). ‘Want vele dagen zullen de Israëlieten blijven zitten zonder koning en zonder vorst, zonder offer en zonder gewijde steen, zonder efod of terafim. Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HERE, hun God, zoeken, en David, hun koning, en bevende komen tot de HERE en tot zijn heil – in de dagen der toekomst’ (Hos. 3:4-5). Daarop is het wachten en wij – en Israël – zien er naar uit!

Ten derde moest hij leren dat God alles onder controle heeft want 'de Here is in zijn heilige tempel' (Hab. 2:20, vgl. Ps. 2:4). Dit doet ons herinneren aan Jesaja 6:1-4 waar we de profeet Jesaja in een soortgelijke situatie vinden als Habakuk. 'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem; ieder had zes vleugels: met twee bedekte hij zijn aangezicht, met twee bedekte hij zijn voeten en met twee vloog hij. En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is de HERE der heerscharen, de ganse aarde is van zijn heerlijkheid vol. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook'. Als Jesaja om zich heen keek was de situatie volkomen onhoudbaar en stevende het volk af op een catastrofe, maar hij moest leren naar boven te kijken waar de Heer was, de Schepper van hemel en aarde, die alles in de hand heeft. Dat gold ook voor Habakuk. 'De HERE verbreekt de raad der volken, Hij verijdelt de gedachten der natiën; de raad des HEREN houdt eeuwig stand, de gedachten zijns harten van geslacht tot geslacht' (Ps. 33:10-11).

Overwinning

Nu Habakuk antwoord heeft gekregen op zijn vragen (Hab. 3:2) kan hij de toekomst in rust en met vertrouwen tegemoet zien (Hab. 3:16). Hij is vernieuwd in zijn denken en gedenkt Gods majesteit en grootheid en ziet uit naar de vervulling van Gods plannen in het oordeel over de volkeren, maar ook in het herstel van het volk (Hab. 3:16, 13). Hij gedenkt Gods verschijning op de Sinai (Hab. 3:3-7) en Gods machtige daden voor zijn volk (Hab. 3:8-15). God was niet veranderd, Gods handelen was niet veranderd, maar Habakuk was veranderd! Zijn visie op God was veranderd en dat bracht een omkeer teweeg in zijn leven. Nu kon hij juichen: 'Al zou de vijgeboom niet bloeien, en er geen opbrengst aan de wijnstokken zijn, de vrucht van de olijfboom teleurstellen; al zouden de akkers geen spijs opleveren, de schapen uit de kooi verdreven zijn en er geen runderen in de stallen zijn, nochtans zal ik juichen in de HERE, jubelen in de God van mijn heil. De HERE Here is mijn kracht: Hij maakt mijn voeten als die der hinden, Hij doet mij treden op mijn hoogten'. Kent u dat?

